

Levelek — válaszok

Köszönettel nyugtáztam Németh Bélának a *Humanae Vitae*-ről szóló cikkemmel kapcsolatban írt levelét a *Vigilia* áprilisi számában. Megjegyzéseire válaszolva meg kell jegyezni, hogy írásom utolsó két fejezetét nem szabad egymástól szétválasztani. Az utolsó előtti fejezet a szexuális etikával kapcsolatos kérdéseket vet föl, az utolsó fejezetben összefoglalt „elfogadott egyházi tanítás” pedig megadja a kiindulópontot ezek értelmezéséhez. Amennyiben azonban az egyházi tanítást a házassági aktus biológiai integritásának kérdéskörére szűkítjük le, akkor valóságos és megoldhatatlan problémává válik, amit én „látszólagos” fennakadásként jellemeztem. Számomra úgy tűnik, hogy a szerző ezt a jelzőt figyelmen kívül hagyta. Az elfogadott tanítás a pápai és a püspöki nyilatkozatok összességéből áll össze, s ez adja meg a „hivatalos” egyházi tanítás lényegét. Nem szabad ugyanis megfeledkezni arról, hogy ezek a püspöki nyilatkozatok VI. Pál pápa kívánságára íródtak.

Cikkem célja az volt, hogy „megadja a magiszterium elfogadott tanításának körvonalait”, és nem az, hogy a kiváltott vitákat felelevenítse, ezek ugyanis rendszerint figyelmen kívül hagyják annak pasztorális értelmezését; azt a tényt, hogy az egyház nem akar elviselhetetlen terheket róni az emberekre. Az enciklika első sorban nem az evangéliumból, hanem a természet törvény értelmezéséből meríti tanítását, amely a történelem, a filozófia, a szociológia és a természettudományok területére is tartozik. Miként ismeretes, az enciklika és korunk tudományos álláspontja nincs összhangban a házassági aktus és a házassági aktus termékenység közötti kapcsolat kérdésében.

Végezetül még egy megjegyzés az egyházi tanítás pasztorális értelmezéséről. Amikor XI. Pius

pápa modern formában megfogalmazta a születésszabályozásra vonatkozó hagyományt, két engedélyt tett. Az egyik az időszakos önmegtartóztatás módszerének elfogadása volt, amire mindenki emlékszik. A másik az eltélt fogamzásgátló módszerekkel való élés bizonyos értelemben vett erkölcsi lehetősége, ez a megállapítás azonban majdnem teljesen kikerült a figyelem középpontjából, ugyanis ha az egyik fél nem hajlandó a születésszabályozás egyház által is megengedett módjával élni, akkor, miként a pápa mondja, az anyaszentegyház tudatában van, hogy a másik fél inkább csak tűri, súlyos okok miatt csak megengedi, de maga nem akarja használni a fogamzásgátlás tiltott formáját, és ezért nem bűnös. Csak ne feledkezzék meg a szeretet törvényéről és ne mulassza el megkísérelni házastársát a bűntől eltérteni.

(Amit Isten egybekötött, SZIT, 1986.) Ha a házastársak nem képesek az időszakos önmegtartóztatás módszerének követésére, akkor a bűn lehetősége nem áll fön. Ez a megállapítás a kanadai püspökök tanácsának is egyik lényeges pontja. Ez a szöveg fényt vet a *Humanae vitae* azon megállapítására is, mely szerint a házassági aktus közvetlen megszakítása önmagában vett rossz. Ha az úgynevezett mesterséges eszközök használata a körülményektől függetlenül önmagában vett rossznak lenne tekintendő, akkor XI. Pius pápa sem engedhette volna meg a „bűnös” való közreműködést.

Befejezésül hadd idézzem az olvasók emlékeztetőbe XXIII. János bölcs tanácsait: in necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus autem caritas. Jobb híján magyarul: a szükséges kérdésekben az egységet, a vitathatókban szabadságot, de mindenekfelett a szeretetet kell biztosítanunk.

Somfai Béla

Következő számainkból:

Lukács László: Szabadság és szeretet

Békés Gellért: Kereszténység a harmadik évezred küszöbén

Fray Luis de León: Út

Kiss József: Az Irgalmas Rend első konventjei hazánkban

Václav Havel: Levelek Olgának

Vargha Kálmán: Színpad, közönség, filológia

Ótvös Péter: A németújvári ferences kolostor könyvtára

Kovalovszky Márta: Tér és kapcsolat

Schneller István: A „megélt” tér — a város, mint életünk tere

Thomka Beáta: Elvitt engem lélekben

Helyreigazítás:

Lapunk 1990. 5. számában Mindszenty József második végrendeleti tanítjának neve helyesen: Dr. Giger Károly. A hibáért olvasóink szíves elnézését kérjük.